

УДК 7:72:745/749

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/58-1-16>**Лу БІНЬ,***orcid.org/0000-0002-4650-1746**аспірант кафедри дизайну середовища
Харківської державної академії дизайну і мистецтв
(Харків, Україна) 282799836@qq.com***Світлана КРИВУЦ,***orcid.org/0000-0003-3916-7142**кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри дизайну середовища
Харківської державної академії дизайну і мистецтв
(Харків, Україна) svkdesignsvk@gmail.com*

ПРИНЦИПИ РОЗТАШУВАННЯ АРТ-ІНСТАЛЯЦІЙ В СИСТЕМІ МІСЬКОГО ПРОСТОРУ КНР

У статті надано аналіз принципів розташування арт-інсталяцій, які мають дзеркальні особливості поверхонь, у відповідності до їх сприйняття в системі архітектурно-ландшафтного простору міст КНР. Систематизація принципів їх розташування стає важливим критерієм для визначення характеру формування навколишнього простору міст Китаю засобами арт-інсталяцій та забезпечення позитивної психоемоційної атмосфери серед глядацької аудиторії. В ході дослідження визначено наступні принципи: домінування (визначення характеристик масштабу, об'ємно-пластичних властивостей, провокаційного змісту концепції автора); інтегрування (наповнення місцевості змістовності, органічної в сприйнятті всіх оточуючих об'єктів та елементів); принцип симбіозу (наявність додаткової утилітарної функції в створенні дизайну арт-інсталяції); протиставлення навколишньому середовищу (новаторській підхід до дизайну арт-інсталяції, який є непередбачуваним та не відповідає загальноприйнятим нормам відображення об'ємно-пластичних мистецьких творів в КНР); принцип тиражування або номадизму (знаходження у різних місцях одночасно, із збереженням аналогового масштабу арт-інсталяції або вирішення твору мистецтв зі зміненими характеристиками). Результати дослідження вказують на поширення використання трьох принципів, на основі яких утворюються дизайнерські інсталяції, а саме: домінування, інтегрування, протиставлення навколишньому середовищу. Зазначені принципи розташування арт-інсталяцій викликають найактивнішу реакцію серед місцевого населення та активізують комунікативні процеси серед глядачів. В свою чергу, прийоми, які використовують дизайнери в створенні арт-інсталяцій, визначають основні авторські концепції, що включають: а) реалістичне відображення навколишнього оточення за рахунок створення гладкої дзеркальної поверхні мистецьких творів; б) повну зміну образу відображення архітектурного простору місцевості, завдяки створенню рельєфної дзеркальної поверхні інсталяції, роблячи образ відображення загадковим та ірреалістичним.

Ключові слова: дизайн, арт-інсталяції, міське середовище КНР, принципи розташування, авторські концепції.

Lu BIN,*orcid.org/0000-0002-4650-1746**Graduate student at the Department of Environmental Design
Kharkiv State Academy of Design and Arts
(Kharkiv, Ukraine) 282799836@qq.com***Svitlana KRYVUTS,***orcid.org/0000-0003-3916-7142**Candidate of Art History, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Environmental Design
Kharkiv State Academy of Design and Arts,
(Kharkiv, Ukraine) svkdesignsvk@gmail.com*

THE PRINCIPLES OF LOCATION OF ART INSTALLATIONS IN THE SYSTEM OF URBAN SPACE OF THE PEOPLE'S REPUBLIC OF CHINA

The article provides an analysis of the principles of the location of art installations that have mirror-like surfaces, in accordance with their perception in the system of architectural and landscape space of the cities of the People's

Republic of China. The systematization of the principles of their location becomes an important criterion for determining the nature of the formation of the surrounding space of Chinese cities by means of art installations and ensuring a positive psycho-emotional atmosphere among the audience. In the course of the research, the following principles were determined: dominance (determination of scale characteristics, volume-plastic properties, provocative content of the author's concept); integration (filling the area with content, organic in the perception of all surrounding objects and elements); the principle of symbiosis (the presence of an additional utilitarian function in the creation of an art installation design); opposition to the surrounding environment (an innovative approach to the design of an art installation, which is unpredictable and does not meet the generally accepted norms of displaying three-dimensional plastic works of art in the PRC); the principle of replication or nomadism (being in different places at the same time, while maintaining the analog scale of an art installation or solving a work of art with changed characteristics). The results of the study indicate the widespread use of three principles on the basis of which design installations are formed, namely: dominance, integration, opposition to the environment. The specified principles of the location of art installations cause the most active reaction among the local population and activate communicative processes among the audience. In turn, the techniques used by designers in the creation of art installations determine the main author's concepts, which include: a) realistic reflection of the surrounding environment due to the creation of a smooth mirror surface of works of art; b) a complete change of the image of the reflection of the architectural space of the area, thanks to the creation of a relief mirror surface of the installation, making the image of the reflection mysterious and unrealistic.

Key words: design, art installations, urban environment of the People's Republic of China, location principles, author's concepts.

Постановка проблеми. Сучасні зміни в технології виробництва матеріалів призвели до відповідних змін у використанні їх в дизайні арт-інсталяцій. Китайська народна республіка не залишилась осторонь. Сучасні митці намагаються скористуватися ефектними властивостями дзеркальних поверхонь з нержавіючої сталі та створити інноваційні мистецькі твори, що є міцнішими за будь-які матеріали. Отже, на новому етапі розвитку дизайну арт-інсталяцій в формуванні естетично гармонійної місцевості різних міст Китаю актуальним стає питання визначення принципів розташування арт-інсталяцій та прийомів відображення авторських концепцій завдяки дзеркальним властивостям поверхонь мистецьких творів.

Аналіз досліджень. Однією з виразних форм сучасного мистецтва є інсталяція (англ. installation – установка, розміщення, монтаж). Основною її відмінністю від інших творів мистецтва є формування у вигляді просторової композиції, що є художнім цілим та що в більшості випадків створене з різних готових матеріалів і форм (природних, промислових та побутових предметів тощо) (Вікіпедія. Інсталяція (мистецтво)). Основними властивостями інсталяції є: звільнення від практичної (утилітарної) функції; неординарна комбінаторика формуючих елементів; посилення символічної функції; зміна контекстів, що призводить до створення смислових модифікацій; гра значень; різноманітність габаритних розмірів (від гранично малого, до масштабного об'єму, що займає кілька приміщень). Якщо звернути увагу на змістовність цих сучасних мистецьких творів, то слід зазначити, що зміст арт-інсталяцій охоплює практично всі концепції, запропоновані дизайнерами, серед яких є: сюжетно-розповідний; об'єктно-предметний, формоутворення

якого нагадує імітації реальних або псевдореальних побутових приміщень; зорово-візіонерський, головною ідеєю якого є можливість споглядання на зображення або елементи споруди, що запропоновані дизайнером (Вікіпедія. Інсталяція (мистецтво)). Завдяки мистецтву арт-інсталяцій в дизайнерів є можливість запропонувати художні твори для активізації комунікативних процесів, для трансформації сприйняття їх глядачами, для зміни фокусу сприймання тих чи інших життєвих ситуацій та надання значної виразності в організації навколишнього простору. На відміну від скульптури, арт-інсталяція має тимчасовий характер її використання, але є й спільні риси: інсталяція також значно вдосконалює той навколишній простір, в якому вона запропонована; розкриває для глядача засобами мистецтва основні концепти дизайнера (Rohit Raina, 2020). Можна погодитись з автором статті “The Difference Between Sculpture And Installation”, який зазначає, що «...скульптури призначені для перегляду ззовні як самодостатнє розташування форм, тоді як інсталяції часто огортають глядача або користувача в просторі роботи. Глядач потрапляє в контрольоване середовище, де іноді з'являються об'єкти, а також світло, звук і проєктовані зображення. Форми композицій мають бути другорядними. Найважливішим є вплив на просторові та культурні очікування та досвід глядача, а також надання глядачеві критичних думок» (Norhafilah Amin, 2011). Однак, для китайської культури, як свідчить матеріал дослідження, не менш важливою є й форма арт-інсталяції, яка найчастіше усього відображає традиційні підходи до формоутворення творів мистецтва або, враховуючи глибинний зміст історико-культурної спадщини, запропонованою формою арт-інсталяцій відображає основні

контексти сучасному суспільству. Зазначене вище підтверджується *сюжетно-розповідним змістом* виконання дизайну арт-інсталяцій із дзеркальними властивостями поверхонь у вигляді образу калюжі, що має форму, ідетничну з природною.

Таким чином, слід зазначити, що більшість теоретичного матеріалу розкриває загальні характеристики, притаманні дизайну арт-інсталяцій, однак, залишається поза увагою науковців проблема аналізу арт-інсталяцій, що мають дзеркальні властивості поверхонь.

Метою статті є визначення основних принципів розташування арт-інсталяцій в системі міського середовища Китаю. Значна кількість візуального матеріалу свідчить про декілька напрямків розвитку даного виду мистецтв та різноманітність концептуального вирішення.

Виклад основного матеріалу. Дизайн арт-інсталяцій, що мають дзеркальні властивості поверхонь, завдяки своєму формоутворенню та додатковій функції відображення змушують глядача більш активно проявляти свою зацікавленість мистецьким твором та сприймати його, як родзинку навколишнього середовища різних міст Китаю. Однак, як свідчить матеріал дослідження, розташування інсталяцій має не менш важливе значення для дизайнера, для висловлення засобами мистецтва його авторської думки, його особистого ставлення до тих чи інших екологічних та соціально-культурних проблем. Проаналізуємо принципи розташування арт-інсталяцій більш детально.

Принцип домінування. Для досягнення візуального ефекту у формуванні загальної композиції тієї чи іншої місцевості Китаю центральним об'єктом споглядання стає арт-інсталяція. Візуальний акцент розгортається навколо масштабної форми арт-інсталяції, що має дзеркальні властивості поверхні. Наслідком панорамного охоплення з усіх боків великомасштабного твору мистецтв є позитивний естетичний вплив на глядача, що вирішується через заздалегідь сплановану концепцію: акцентування на динамічності форми об'єкту, видовищності ефекту тиражування віддзеркалених елементів архітектурно-ландшафтного простору, додаткового ефекту урочистості через запропоноване підсвічування або кольорове рішення дзеркальних поверхонь інсталяції, а також через сучасне формоутворення об'єктів, що є нетрадиційним підходом для культури Китаю. Одним з виразних прикладів є кольорова арт-інсталяція Kaleidome, що уявляє собою конструкцію з 262 багатогранних пустотілих осередків із нержавіючої сталі, поверхня якої є дзеркально відполірованою (рис. 1). Кожний багатогранник інсталяції відбиває та помножує елементи навколишнього про-

стору на дрібні зображення. Надзвичайно тонкий шар нанесеного кольору на дзеркальну поверхню не заважає зберігати її відбивну властивість. Крім того, варто зазначити, що саме нетрадиційний підхід із додаванням яскравого фіолетово-блакитного відтінку на дзеркальній поверхні арт-інсталяції створює особливе враження від запропонованого образу даної місцевості.

Достатньо виразними виглядають й творчі знахідки китайського митця Венцин Ченя (рис. 2). За концепцією автора арт-інсталяцій, розкриття діалогу між позитивним та негативним просторами створює енергію звільнення та народження нового життя. Сучасне формоутворення серії його стрічкових мистецьких об'єктів є досить лаконічним та контрастним в загальній композиції навколишнього середовища. Інша серія, що побудована за рахунок радіусних елементів формоутворення, відбиває у своєму дзеркальному відображенні чудові краєвиди місцевості із легким відтінком спотворення. Домінування запропонованих мистецьких об'єктів надає знаковості місцевості та вказує на переосмислення кращих напрямків сучасного зарубіжного мистецтва із можливістю їх втілення у міському середовищі Китаю.

Принцип інтегрування. Сутність даного принципу в формуванні дизайну арт-інсталяції розкривається через безпосереднє, ніби природне розташування мистецьких об'єктів в архітектурному просторі міста. Осмислена форма інсталяції, в даному випадку, повністю імітує природню у вигляді калюжі, в якій відображається рух дерев та хмар (рис. 3). Варто зазначити, що в дизайні арт-інсталяцій художні прийоми вирішення образу калюжі з урахуванням принципу інтегрування можуть допомогти: а) *реалістично відобразити* навколишнє оточення за рахунок створення гладкої дзеркальної поверхні; б) *повністю змінювати ефект відображення* архітектурного простору місцевості завдяки запропонованій дизайнером рельєфній поверхні інсталяції, роблячи образ арт-інсталяції загадковим та ірреалістичним. Розташування мистецьких об'єктів за даним принципом утворює неповторний індивідуальний образ місцевості Китаю.

Принцип тиражування. Як свідчить матеріал дослідження, деякі образи в дизайні арт-інсталяцій є об'єктами тиражування у зв'язку з акцентом на множинність їхнього виду у світі природи та відсутність їх наявності в архітектурному просторі міста. Такі інсталяції, художній образ яких розкривається через копіювання пластики тварин, їх форми, розмірів, запропонованих рухів – є досить затребуваними саме в архітектурному оточенні міст Китаю. Таким

Рис. 1–2. Приклади формування дизайну арт-інсталяцій на основі принципу домінування

Рис. 3. Приклади формування дизайну арт-інсталяцій на основі принципу інтегрування

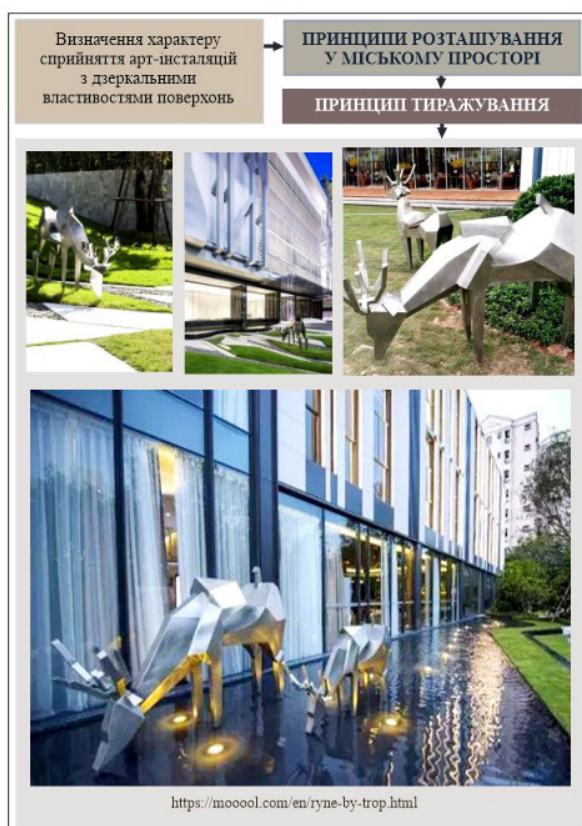

Рис. 4. Приклади формування дизайну арт-інсталяцій на основі принципу тиражування

чином, в дизайнерів є можливість нівелювання відсутності тварин у межах китайських міст та органічного доповнення арт-інсталяціями простору міського середовища з можливістю їх переміщення в інші міста та країни (рис. 4). Крім того, варто акцентувати увагу на тому, що розкриття образу тварин, яке відбувається на основі *прийому origami*, дозволяє продемонструвати сучасність формування зон комфортного тимчасового перебування жителів міста з оглядом на традиційні об'ємно-пластичні техніки виконання дизайнерських творів.

Принцип протиставлення. Розкриття художнього образу арт-інсталяцій через протиставлення навколишньому архітектурно-ландшафтному простору є досить сміливим та новаторським рішенням сучасних китайських дизайнерів. Виразним прикладом поєднання традиційних культурних особливостей Китаю та новітніх технологій з використанням нержавіючої сталі з дзеркальною поверхнею є скульптурна інсталяція «Камінь Тайху», автора Чжан Ван (рис. 5а). Дизайнер використовує як аналог китайські традиційні пейзажні картини, які є унікальною естетичною свідомістю країни. Водночас, він намагається дотримуватись сучасних тенденцій, таким чином змінюючи звичне сприйняття елементів

та форм візуального мистецтва. Шляхом сучасної обробки металу автор презентує нове прочитання змісту мистецького твору, створюючи інноваційну форму каменю з нових матеріалів, нетрадиційних для Китаю. Чжан Ван сміливо використовує *метод заміни матеріалу*, сподіваючись на отримання ефекту несподіваності при сприйнятті глядачами сміливої за задумом арт-інсталяції.

Наступний приклад, арт-інсталяція за назвою «Міський бик», є символічним визначенням цінності життя (рис. 5б). Чень Веньлін, автор твору, намагається протиставити силу бика всім проблемам, що виникають в житті. В цьому допомагає розмір самого твору мистецтва, виконаного на основі *прийому збільшеного масштабу по відношенню до розміру людини* (висота бика становить 22 метри). В свою чергу, дзеркальна поверхня тіла тварини відображає у зменшеному масштабі весь простір, який є навколо. За концепцією автора, Чень Веньліня, все може бути великим і, водночас – малим, але цінним буде все скрізь.

Майже таку саму концепцію закладено у мистецькому творі за назвою «Мураха» (рис. 6). Розроблена арт-інсталяція показана автором твору як велика тварина, дзеркальна поверхня тіла якої демонструє на основі *прийому зменшеного маси-*

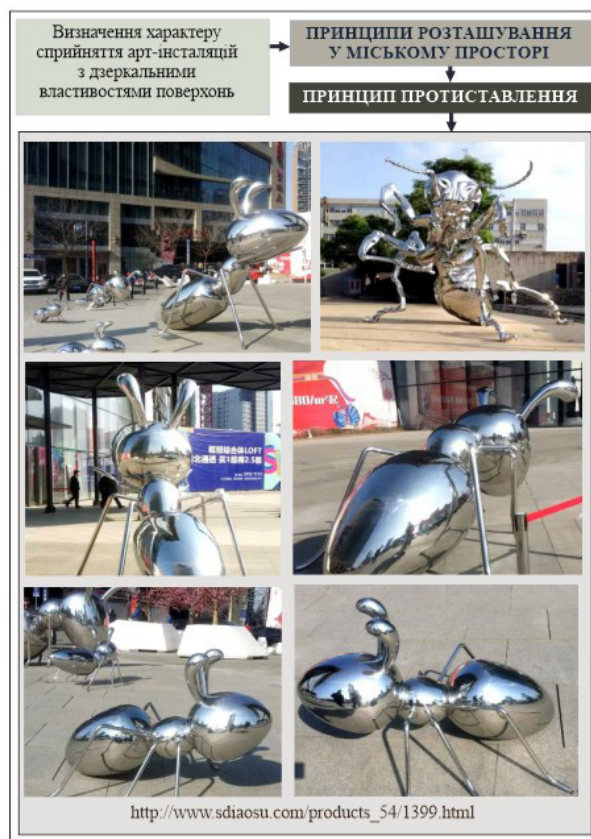

Рис. 5–6. Приклади формування дизайну арт-інсталяцій на основі принципу протиставлення

табу всі архітектурні об'єкти, що в ній відображаються. Об'ємно-пластична форма інсталяції передає рухи мурахи майже реалістично, таким чином провокуючи глядача на її споглядання. Однак, при наближенні до мистецького твору, людина стає непомітною у відображенні дзеркальної поверхні. Висновок даного провокуючого підходу є очевидним – все відносно: мале може бути великим й, навпаки, велике – дуже малим.

Принцип симбіозу. Прикладами використання такого принципу є арт-інсталяції, дизайн яких розрахований на прямий контакт з глядачем, при цьому мистецький твір може виконувати як утилітарну, так й декоративну функцію водночас. В даному випадку використання нержавіючої сталі з дзеркальними властивостями поверхонь дозволяє демонструвати мистецький твір з урахуванням принципу симбіозу та додатково виконувати роль невеликого дитячого ігрового майданчика.

Висновки.

Таким чином, можна стверджувати, що в формуванні дизайну арт-інсталяцій на території міст Китаю має значення не тільки форма твору мистецтва, а й принципи його розташування. На сьогоднішній день майже всі перелічені принципи враховуються дизайнерами для утворення знаковості навколишнього простору. Однак, варто зазначити, що *принцип симбіозу* практично не пропонується дизайнерами у вирішенні своїх мистецьких творів у зв'язку з тим, що більшість арт-інсталяцій має тимчасовий характер її використання та матеріали, з яких вона може бути розроблена, не витримують навантаження з боку людини. Деякі приклади вказують на таку можливість, але це, як свідчить візуальний матеріал, поодинокі випадки. Створення мистецьких об'єктів на основі принципу симбіозу пропонується тільки з тих матеріалів, що є міцними, а саме – з нержавіючої сталі з дзеркальними властивостями поверхонь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інсталяція (мистецтво). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Інсталяція_\(мистецтво\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Інсталяція_(мистецтво)) (дата звернення: 14.10.2022)
2. Пилипчук О.Д., Кривенко О.В. Використання сучасних напрямків образотворчого мистецтва у проектно-дизайнерській практиці як засобів організації естетичного предметно-просторового середовища. Містобудування та територіальне планування. Київ: КНУБА. 2020. Вип. No 75. С. 317-327.
3. Tarasov V.V., Kryvuts S.V. Art Therapy and Traumatic Post-War Experience: PTSD Studios American. SWorld Journal. 2021. Issue № 7. Part 5. P. 91-99.
4. Jennifer Currier. Art and power in the new China: An exploration of Beijings 798 district and its implications for contemporary urbanism. Town Plan. Rev. 2008, 79, 237–265.
5. Kokhan N.M. Two integration principles of land-art creations in landscape (taking as an example works of Chris Drury). International Scientific Journal EURO-AMERICAN SCIENTIFIC COOPERATION : research articles. Hamilton, Canada : «Accent Graphics Communications». 2016. Vol. 14. P. 11-14.
6. Norhafilah Amin. The Difference Between Sculpture And Installation/ URL: <http://hafilahamin.blogspot.com/2011/05/difference-between-sculpture-and.html>. (дата звернення: 16.10.2022)
7. Rohit Raina. What Is The Difference Between Sculpture and Installation Art. URL: <https://www.leisuremartini.com/what-is-the-difference-between-sculpture-and-installation-art/> (дата звернення: 22.10.2022)
8. Yuan Ren. Globalization and Grassroots Practices: Community Development in Contemporary Urban China. URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/978020369871629/globalization-grassroots-practices-community-development-contemporary-urban-china-yuan-ren?context=ubx> (дата звернення: 22.10.2022)

REFERENCES

1. Instaliatsiia (mystetstvo). [Installation (art).] URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Інсталяція_\(мистецтво\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Інсталяція_(мистецтво)) [in Ukrainian].
2. Pylypchuk O.D., Kryvenko O.V. Vykorystannia suchasnykh napriamkiv obrazotvorchoho mystetstva u proektno-dyzainerskii praktytsi yak zasobiv orhanizatsii estetychnoho predmetno-prostorovoho seredovyscha. [The use of modern directions of fine art in project and design practice as a means of organizing an aesthetic object-spatial environment]. Mistobuduvannia ta terytorialne planuvannia. Kyiv: KNUBA. 2020. Vyp. No 75. S. 317-327. [in Ukrainian].
3. Tarasov V.V., Kryvuts S.V. Art Therapy and Traumatic Post-War Experience: PTSD Studios American. [SWorld Journal]. 2021. Issue №7. Part 5. P. 91-99.
4. Jennifer Currier. Art and power in the new China: An exploration of Beijings 798 district and its implications for contemporary urbanism. [Town Plan]. Rev. 2008, 79, P. 237–265.
5. Kokhan N.M. Two integration principles of land-art creations in landscape (taking as an example works of Chris Drury). [International Scientific Journal EURO-AMERICAN SCIENTIFIC COOPERATION] : research articles. Hamilton, Canada : «Accent Graphics Communications». 2016. Vol. 14. P. 11-14.
6. The Difference Between Sculpture And Installation/ URL: <http://hafilahamin.blogspot.com/2011/05/difference-between-sculpture-and.html>.
7. Rohit Raina. What Is The Difference Between Sculpture and Installation Art. URL: <https://www.leisuremartini.com/what-is-the-difference-between-sculpture-and-installation-art/>
8. Yuan Ren. Globalization and Grassroots Practices: Community Development in Contemporary Urban China. URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/978020369871629/globalization-grassroots-practices-community-development-contemporary-urban-china-yuan-ren?context=ubx>